

**Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder**

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Kontakt
Sentralbord +47 37 01 75 00
Direkte +47 37 01 75 96
sfagpost@statsforvalteren.no

Nekkar ASA v/Rune Aasheim

Saksbehandler Jorunn Haugen

Vår ref. 2020/5696 - 432.2

Dato 08.02.2022

Melding om vedtak - Søknad om forlenget dispensasjon til testmerde i Breidlibukta - Nekkar ASA - Flekkefjord landskapsvernområde

Viser til deres søknad datert 28. april 2021 om forlenget dispensasjon til utplassering av test-merde i Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde. Verneområdestyret for Oksøy- Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder behandlet deres søknad under styremøtet 3. februar 2022, vedlagt ligger vedtak og saksframlegg.

Vedtak

Verneområdestyret avslår søknaden fra Nekkar ASA om forlenget dispensasjon til utplassering av test-merde i Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 bokstav i. Anlegget skal tas ut av verneområdet innen 1. juli 2022.

Klage

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde, Pb. 788 Stoa, 4809 Arendal.

Med vennlig hilsen

Jorunn Haugen
verneområdeforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:

FLEKKEFJORD KOMMUNE
STATSFORVALTEREN I AGDER
MILJØDIREKTORATET
Statens naturoppsyn v/Steinar Sunde

Kirkegaten 50
Postboks 504
Postboks 5672 Torgarden

4400 FLEKKEFJORD
4804 ARENDAL
7485 TRONDHEIM

Arkivsaksnr: 2020/5696-16

Saksbehandler: Jorunn Haugen

Dato: 28.01.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	10/22	03.02.2022

Saksframlegg - Søknad om forlenget dispensasjon til testmerde i Breidlibukta - Nekkar ASA - Flekkefjord landskapsvernområde

Vedlegg:

- 1 Saksdokumenter - Tidligere vedtak av VORF, søknad fra Nekkar og brev fra MD om avslag på søknad om anlegg for levende lagring av torsk i Breidlibukt i Flekkefjord landskapsvernområde
- 2 Tilbakemelding - Spørsmål vedr. søknad om forlenget dispensasjon til testmerde i Breidlibukta - Nekkar ASA - Flekkefjord landskapsvernområde
- 3 Brev fra MD - Tilbakemelding på utredelse av hjemmel for havbruksanlegg OR LVO

Forvalters innstilling

Verneområdestyret avslår søknaden fra Nekkar ASA om forlenget dispensasjon til utplassering av testmerde i Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 bokstav i.

Saksprotokoll i Verneområdestyret ORF - 03.02.2022

Styrets behandling

Sally Vennesland fremmet følgende forslag til vedtak i styremøtesak 10/22:

Verneområdestyret avslår søknaden fra Nekkar ASA om forlenget dispensasjon til utplassering av test-merde i Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 bokstav i. Anlegget skal tas ut av verneområdet innen 1. juli 2022.

Styrets vedtak - enstemmig

Sally Venneslands forslag til vedtak i styremøtesak 10/22 ble deretter enstemmig vedtatt.

Verneområdestyret avslår søknaden fra Nekkar ASA om forlenget dispensasjon til utplassering av test-merde i Breidlibukta i Flekkefjord landskapsvernområde. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 bokstav i. Anlegget skal tas ut av verneområdet innen 1. juli 2022.

Saksopplysninger

Nekkar ASA fikk i styremøte datert 11. august 2020 innvilget følgende dispensasjon av verneområdestyret:

«Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde gir med hjemmel i Forskrift for Flekkefjord landskapsvernområde § 3-1.3 bokstav (i) dispensasjon fra verneforskriften for å etablere en nedskalert test-merde og sjøkabel i tråd med plassering som vist i søknad.

Dispensasjon gis med følgende vilkår:

- 1. Merden skal ikke være særlig synlig på sjøoverflaten.*
- 2. Dispensasjon er midlertidig og gjelder inntil 1. oktober 2021.»*

Nekkar ASA søkte i brev datert 28. april 2021 om en forlenget dispensasjon til tiltaket. Det gis blant annet følgende begrunnelse for ønske om forlengelse:

«Grunnen til at vi ønsker mer tid på lokasjon er at fremdriften på lokasjon har blitt veldig utsatt, dette på grunn av leveranser for utstyr som kom altfor sent. Vi skulle hatt systemet oppe å gå i 2020 og ser at vi ikke klarer dette før i juni i år, da føler vi at vi får for lite tid til testen som sirkulasjons enheter og andre ting».

Anlegget er konstruert med en PA ring på ca. 30 meter i diameter og har samme høyder som Hydra fiskemottak sitt anlegg som ligger ca. 1 meter og 20 cm over vannoverflata, samt rekkverk på ca. 60 cm.

Søknaden om forlenget dispensasjon til test-merde ved Breidlibukt i Flekkefjord landskapsvernområde ble behandlet i styremøte den 3. juni 2021, hvor det under styrets behandling ble lagt inn forslag om å utsette saken i påvente av endelig avgjørelse av styresak 24/21 den 26. april 2021 (Miljødirektoratets endelige klagesaksbehandling av sak - Hydra fiskemottak om levende lagring av torsk ved Breidlibukt - Flekkefjord landskapsvernområde). Styrets vedtak ble at saken utsettes til neste styremøte.

Verneområdestyret mottok endelig avgjørelse i styresak 24/21 i brev fra Miljødirektoratet datert 8. oktober 2021, hvor søknaden fra Hidra fiskemottak om etablering av anlegg for levendelagring av torsk i Breidlibukt i Flekkefjord landskapsvernområde ble avslått.

Søknaden fra Nekkar ASA ble behandlet på nytt i styremøte den 16. desember 2021. Under styrets behandling ble lagt fram forslag om å utsette saken til neste styremøte for å få informasjon fra Nekkar ASA om tilkobling til nærliggende anlegg, samt vurdering etter Miljødirektoratet sin utredelse av havbruksanlegg og særlig synlighet på havoverflaten i brev datert 15. desember 2021. Styrets vedtak ble at saken utsettes til neste styremøte.

Verneområdeforvalter har vært i kontakt med Nekkar ASA v/Rune Aasheim for å få tilbakemelding på om Nekkar sitt anlegg er sammenkoblet med Hidra fiskemottak sitt anlegg i Breidlibukta, eller om Nekkar sitt anlegg kan driftes uavhengig av denne samlokaliseringen. I e-post datert 13. januar 2022 opplyser Nekkar ASA v/Rune Aasheim om at videre drift av deres anlegg i Breidlibukta vil være vanskelig uten Hidra fiskemottak sitt anlegg. Forlengelse av strømkabler og forankring til deres betongbrygger er omfattende og tidkrevende, og tilleggfunksjoner har de stående på Hidra fiskemottak sitt anlegg. Det opplyses om at de planlegger å være ferdig til 1. juli.

Juridisk grunnlag

Flekkefjord landskapsvernområde ble vernet 11. mars 2005 og forvaltningen av verneområdet er regulert i FOR-2005-03-11-225, Forskrift om Flekkefjord landskapsvernområde, Flekkefjord kommune, Vest-Agder.

Formålet med Flekkefjord landskapsvernområde er å ta vare på et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater, urørt skjærgård og mektig kysthei, samt å sikre områder som er viktig for biologisk mangfold, truede og sårbare plante- og dyrearter, og et variert kulturlandskap med fornminner og nyere tids kulturminner.

Etter verneforskriften § 3 pkt. 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i verneforskriften er det forbud mot inngrep og tiltak som oppføring, ombygging og riving av bygninger, brygger, moloer, broer og andre anlegg, veibygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, boring og sprenging, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av turveier og stier, opplag av båter, utplassering av havbruksanlegg, husbåter og andre flytende innretninger. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Oppstillingen er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til etablering av havbruksanlegg uten installasjon på land og særlig synlig anlegg på sjøoverflaten, jf. verneforskriften § 3 pkt. 1.3 bokstav i.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

I saksframlegget legges det vekt på Miljødirektoratets endelige klagesaksbehandling av sak - Hidra fiskemottak om levende lagring av torsk ved Breidlibukt - Flekkefjord landskapsvernområde, datert 14. april 2021 og 8. oktober 2021, samt Miljødirektoratets brev datert 15. desember 2021 om vurdering av § 3 punkt 1.3 bokstav h) i verneforskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

Vurdering

Verneområdeforvalter vurderer det til at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget om området gir tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmiljø og landskap i Flekkefjord landskapsvernområde til at det kan fattes vedtak i saken. Det legges her vekt på opplysninger som kommer frem i Naturbase, forvaltningsplan, informasjon i forbindelse med forarbeidet til vernet, samt tidligere klagesaksbehandlinger i samme område og brev fra Miljødirektoratet, jf. nml. § 8 om «kunnskapsgrunnlaget». «Føre-var-prinsippet» etter nml. § 9 har anses derfor til å ha liten relevans i saken.

Denne saken må behandles som et nytt anlegg i henhold til verneforskriften § 3 pkt 1.3 bokstav i. for Flekkefjord landskapsvernområde, hvor det står at «forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til etablering av havbruksanlegg uten installasjon på land og særlig synlig anlegg på sjøoverflaten». For at verneområdestyret skal kunne gi tillatelse til slike nyetableringer må begge vilkårene være oppfylt; havbruksanlegget må ikke ha installasjon på land og anlegget må ikke være «særlig synlig» på sjøoverflaten.

Det er ikke installasjon på land tilknyttet til anlegget. Spørsmålet om det omsøkte anlegget vil kunne få tillatelse er derfor knyttet til om anlegget er «særlig synlig» på havoverflaten. I forvaltningsplanen for Flekkefjord landskapsvernområde, s. 31, foreligger det noen føringer i henhold til saker om havbruk. Her står det blant annet at «*søknader om nye anlegg vil bli vurdert opp mot urørthetspreget i området og om de aktuelle innretningene er egnet til vesentlig å ville forstyrre landskapsbildet, være til ulempe for friluftsliv eller biologisk mangfold.*

Anlegg som innebærer bygning eller installasjon på land, vil som regel stride mot verneformålet og dermed ikke kvalifisere for dispensasjon.

Skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø framstår som et sammenhengende uberørt landskap som er særlig sårbart for anlegg og installasjoner. I dette området vil det være vanskelig å få inn nye anlegg. I andre deler av landskapsvernområde der de negative virkningene på landskapet er små og viktige områder for biologisk mangfold og sårbare arter ikke er berørt, kan det være aktuelt å gi tillatelse til nye anlegg».

I forbindelse med søknaden må man vurdere den effekten tiltaket kan ha på verneverdiene i landskapsvernområdet, jf. nml. § 10 om «økosystemtilnærming og samlet belastning». I dispensasjonen til Nekkar ASA fra 11. august 2020 så ble det stilt et vilkår at merden ikke skal være særlig synlig i overflaten. Etter befaring og de faktiske størrelsene på høyde som anlegget har i dag er det vanskelig å se at anlegget oppfyller vilkåret i dispensasjonen. Dispensasjonen som ble gitt den gang var litt begrenset utredet og det burde i større grad vært hensyntatt de vurderingene som er gjort i forvaltningsplanen i forhold til lokalisering mellom Rasvåg og Stø.

Noe av bakgrunnen for at anlegget ønskes plassert innenfor verneområdet var på bakgrunn av samlokalisering med Hydra fiskemottak sitt anlegg for blant annet oppnå samdriftsfordeler. Tidligere verneområdeforvalter var på befaring av anleggene høsten 2020, da begge anleggene var kommet opp. Nekkar ASA har i e-post datert 13. januar 2022 opplyst om at anleggene er sammenkoblet, og at det vil bli utfordrende å fortsette driften på sitt anlegg uten Hydra fiskemottak sitt anlegg. Nå er det gjennom klagesaksbehandling i Miljødirektoratet datert 14. april 2021 og 8. oktober 2021 blitt stadfestet at det gis endelig avslag på Hydra fiskemottak sitt anlegg i Breidlibukt innenfor Flekkefjord landskapsvernområde, og anlegget må fraktes ut av verneområdet. Flere av momentene i klagesaksbehandlingen for Hydra

fiskemottak er relevant også i denne saken i forhold til plassering av anlegget ved Breidlibukt og at anleggene har relativ lik i synlighet i landskapet.

I Miljødirektoratets klagesaksbehandlinger for Hidra fiskemottak sine søknader om levende lagring av torsk ved Breidlibukt i Flekkefjord landskapsvernområde, har det blitt gjort vurderinger i forhold til dette med havbruksanlegg og særlig synlighet. Gjennom klagesaksbehandling datert 14. april 2021 sier Miljødirektoratet følgende om Hidra fiskemottak som har tilsvarende høyder og landskapsvirkninger:

«Miljødirektoratet legger ut fra beskrivelse av anlegget og vedlagte bilder til grunn at installasjonene vil synes godt i sjøoverflaten og i det landskapet som anlegget befinner seg i. Breidlibukt befinner seg i skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø. Her finnes det ikke noen tekniske installasjoner, brygger eller veier. En installasjon som den omsøkte vil etter vår vurdering påvirke landskapet og stride mot verneformålet som blant annet er å ivareta et representativt og særpreget landskap med åpne sjøflater og urørt skjærgård. En tillatelse på omsøkte sted vil dessuten være i strid med klare føringer i verneplanprosessen og med retningslinjer gitt i forvaltningsplanen».

Gjennom klagesaksbehandling datert 8. oktober 2021 sier Miljødirektoratet følgende om Hidra fiskemottak sin reviderte søknad:

«Ifølge den nye søknaden skal rekkverket fjernes og merking (bøyer) tilpasses i farger og få redusert lyssetting. Anlegget vil da framstå noe mindre synlig enn det var ved tidligere søknads- og klagebehandling. Det vil slik direktoratet vurderer det likevel være godt synlig. De nærliggende områdene på land er bratte og anlegget vil være godt synlig på vannoverflaten over et stort område.

Både verneplanprosessen og forvaltningsplanen omtaler skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø, området hvor Breidlibukt ligger. Her er det ingen tekniske installasjoner, brygger eller veier. En tillatelse på omsøkte sted vil derfor virke vesentlig inn på landskapets karakter, og vil være i strid med klare føringer i verneplanprosessen og med retningslinjer gitt i forvaltningsplanen.

Retningslinjene i forvaltningsplanen sier blant annet at nye oppdrettsanlegg skal vurderes opp mot områdets urørthet. Området mellom Rasvåg og Stø omtales som særlig sårbart for anlegg og installasjoner og det skal føres en restriktiv linje med å få etablert nye anlegg her. Et havbruksanlegg vil påvirke landskapet her, og vil medføre at området er mindre urørt. Vilkårene for å gi dispensasjon etter verneforskriften § 3 punkt 1.3 bokstav i) er derfor ikke oppfylt».

I brev datert 12. oktober 2021 sendte verneområdestyret en henvendelse til Miljødirektoratet hvor det ble bedt om å foreta en vurdering av § 3 punkt 1.3 bokstav h) i verneforskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Ifølge denne bestemmelsen kan det gis tillatelse til etablering av havbruksanlegg uten fast bygningsmasse på land og særlig synlig anlegg på havoverflaten. Det er formuleringen "særlig synlig på havoverflaten" som det ble bedt om å bli prinsipielt utredet. Bestemmelsen om synlighet lyder likt som vernebestemmelsen § 3 punkt 1.3 bokstav i. i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde. Det vises til s. 9 i kgl.res. for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, hvor det framgår at Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Fiskeridirektoratet ble enige om ordlyden i bestemmelsen under verneplanprosessen, og at bestemmelsen ble samordnet med tilsvarende bestemmelse i verneforskriften for Flekkefjord landskapsvernområde. Ordlyden ble også formulert i samsvar med retningslinjer gitt i St.meld. nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i Kystsona. På bakgrunn av dette, anses det som relevant å se på Miljødirektoratet sin tilbakemelding i brev datert 15. desember 2021 i sammenheng med denne saken.

Miljødirektoratet skriver blant annet: «Utgangspunktet er at verneforskriften med denne bestemmelsen åpner for at det kan gis tillatelse til etablering av havbruksanlegg innenfor Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Det stilles ikke krav om at anlegget skal være helt usynlig. Vi legger imidlertid til grunn at det skal relativt lite til for at anlegget er for synlig på havoverflaten til at det kan gis dispensasjon etter denne bestemmelsen. Det vises til ordlyden i bestemmelsen som sier at det er anlegg som ikke er særlig (vår understrekning) synlig det kan gis tillatelse til. Det ligger også et insitament til tiltakshaver om å redusere synligheten til et minimum».

Videre i brevet vises det til retningslinjer gitt i St.meld. nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i Kystsona. I denne meldingen står det følgende under avsnittet om havbruk, punkt 2.7.3:

«Dersom det i enkelte høve viser seg å verte konkurranse om dei same areala, og det både for naturverninteressene og for havbruksnæringa ikkje er mogleg å finne alternative tilsvarande lokalitetar, må ein gjere ei grundig vurdering av forholdet mellom verneformål og kva for type oppdrett som er aktuelt. Regjeringa understrekar den positive utviklinga i oppdrettsnæringa m.a. i forhold til bruk av antibiotika og utslepp av organisk materiale, samt praktiseringa med brakklegging av lokalitetar. Dersom miljøverknadene av den aktuelle oppdrettsverksemda i liten grad vil påvirke verneformålet, t.d. skjeloppdrett i eit landskapsvernområde, kan vern og oppdrett kombinerast. ...».

I sitt brev datert 15. desember 2021 viser Miljødirektoratet også til at de har ved to anledninger behandlet klagesaker på etablering av havbruksanlegg innenfor Flekkefjord landskapsvernområde, og at utgangspunktet deres i disse sakene var at eventuelle anlegg ikke kunne være så omfattende at de ble oppfattet som et havbruksanlegg med mærer, markeringer, lyssetting osv.

På bakgrunn av føringene for skjærgårdslandskapet mellom Rasvåg og Stø i forvaltningsplanen, klagesaksbehandling av Miljødirektoratet datert 14. april 2021 og 8. oktober 2021, samt Miljødirektoratet sin vurdering av verneforskriften for Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 bokstav h), vurderer verneområdeforvalter det til at utplassering av en test-merde som omsøkt vil påvirke urørthetspreget og forstyrre landskapsbilde i et område hvor en skal være restriktiv til nye tiltak. Tiltaket vurderes til å være i strid med verneformålet for Flekkefjord landskapsvernområde og vil kunne påvirke verneverdiene på en negativ måte. Verneområdeforvalter anbefaler derfor verneområdestyret å avslå søknaden.